РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Комисия за енергийно
и водно регулиране

П Р О Т О К О Л

София, 21.10.2026 г.

от Обществено обсъждане

на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2026-2035 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД

Днес, 21.10.2026 г. от 10:10 ч. в сградата на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) се проведе обществено обсъждане на Комисията в пълен състав, ръководено от председателя Пламен Младеновски.

На общественото обсъждане присъстваха членовете на Комисията Александра Богословска, Благой Голубарев, Димитър Кочков, Таско Ерменков и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На общественото обсъждане присъстваха Б. Паунов – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“, Ел. Маринова – директор на дирекция „Правна“ и М. Трифонов – началник на отдел „Цени и лицензии: електрически мрежи, търговия и пазари“ в КЕВР.

Заседанието беше излъчено в реално време чрез интернет страницата на Комисията.

Председателят Пламен Младеновски откри общественото обсъждане и констатира, че не са налице правни пречки за провеждането му.

Чрез съобщение на интернет страницата на Комисията, съгласно решение на КЕВР по Протокол № 257 от 14.10.2026 г., т. 1, за участие в общественото обсъждане на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2026-2035 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД са поканени всички заинтересовани лица - настоящи или бъдещи ползватели на електропреносната мрежа, като е осигурена и възможност за дистанционно участие чрез програмата Microsoft Teams.

Докладът относно одобряване на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2026-2035 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД е изготвен от работна група в състав: Боян Паунов, Елена Маринова, Милен Трифонов, Вера Георгиева, Рали Манчев, Цветислава Миланова, Радостина Методиева, Радослава Райков.

Заявили присъствено участие са:

- г-н Иван Стоянов – заместник-директор ЦДУ в „Електроенергиен системен

оператор“ ЕАД;

- г-н Венцислав Захов – ръководител на отдел „Електрически режими“ в ЦДУ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД;
- г-н Николай Чавдаров – ръководител на отдел „Енергийни режими“ в ЦДУ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД;
- г-жа Мария Кръстева – оперативен директор на Българска ветроенергийна асоциация;
- г-жа Христина Коцева – упълномощен представител на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД;
- г-н Щерю Радев – упълномощен представител на „Електроразпределение Юг“ ЕАД;
- г-н Атанас Тодоров – началник на отдел „Мрежови клиенти и администрация в „Електроразпределение Юг“ ЕАД.

Пламен Младеновски:

Общественото обсъждане е посветено на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2026-2035 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД и доклад от 30.09.2026 г. относно одобряване на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2026-2035 г. Докладът на работна група в състав: Боян Паунов, Елена Маринова, Милен Трифонов, Вера Георгиева, Рали Манчев, Цветислава Миланова, Радостина Методиева, Радослава Райков е публикуван на страницата на интернет, като са поканени заинтересованите страни.

Тук, в залата, са представителите на ЕСО ЕАД: г-н Иван Стоянов – заместник-директор ЦДУ, г-н Венцислав Захов – ръководител на отдел „Електрически режими“, г-н Николай Чавдаров – ръководител на отдел „Енергийни режими“, г-жа Мария Кръстева – оперативен директор на Българска ветроенергийна асоциация, г-жа Христина Коцева – представител на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, г-н Щерю Радев – упълномощен представител на „Електроразпределение Юг“ ЕАД и г-н Атанас Тодоров – представител на „Електроразпределение Юг“ ЕАД.

Ще давам думата по реда, в който изброих участниците. Кой ще вземе думата от ЕСО ЕАД? Заповядайте, г-н Стоянов.

Иван Стоянов – заместник - директор ЦДУ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Здравейте. Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, уважаеми членове на работната група, уважаеми колеги, уважаеми дами и господа. Присъстваме на общественото обсъждане на Десетгодишния план за развитие на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД. Представили сме в срок Плана за обсъждане. Накратко са развити сценарии - това, което предстои за бъдещето. Планът е в съответствие със законодателство. Придържали сме се към Националния интегриран план „Енергетика и климат“. Развити се сценарии за производство, генерации - това, което предстои, основно развитието на мрежата и предизвикателствата, пред които сме изправени съгласно нашите задължения за присъединяване, особено в последните 1 – 2 години, на системи за съхранение. В момента сме на едно от първите места като оператор в Континентална Европа по системи за съхранение. Това подпомага работата на системата, но като цяло имаме предизвикателства, на които трябва да отговорим в кратки срокове.

Да представя моите колеги: г-н Венцислав Захов – ръководител отдел „Електрически режими“ и г-н Николай Чавдаров – ръководител отдел „Енергийни режими“ в дирекция ЦДУ на ЕСО ЕАД. Благодаря.

Пламен Младеновски:

Благодаря, г-н Стоянов. Има ли допълнение от страна на г-н Захов и г-н Чавдаров?

Венцислав Захов – ръководител на отдел „Електрически режими“ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Аз нямам допълнения. Готов съм да отговарям на въпроси, ако има.

Пламен Младеновски:

Благодаря, г-н Захов. Ще дам думата на следващия участник – г-жа Мария Кръстева. Заповядайте, г-жо Кръстева.

Мария Кръстева – оперативен директор на Българска ветроенергийна асоциация:

Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, уважаеми членове на работната група, уважаеми колеги, Българска ветроенергийна асоциация подробно се запозна с предоставения проект на Десетгодишен план. Оценяваме усилията на системния оператор по разработването му, но имаме няколко съществени въпроса, които считаме, че се нуждаят от допълнителни разяснения.

На първо място, заложените в Плана ветроенергийни мощности са едва 747 MW до 2035 г., които категорично не отговарят на заложените на стратегическо национално ниво цели до 2035 г. в ИНПЕК, които са над три пъти повече - над 2 хил. MW само наземни вятърни мощности плюс офшорен вятър. Затова обръщаме внимание на чл.51, §5 от Директива (ЕС) 2019/944, който изрично предвижда компетентните национални органи да проучват съответствието на Десетгодишните планове с Националните планове в областта на климата и енергетиката. Затова предлагаме да бъде направена конкретна оценка дали планираните инвестиции осигуряват необходимите условия за постигането на националните цели за вятърна енергия и дали са необходими допълнителни инвестиции в мрежата.

Вторият ни въпрос е свързан с т.нар. принцип на изпреварващо развитие на електропреносната инфраструктура, който е заложен в насоките на Европейската комисия C/2025/3179 и е развит в предложения европейски пакет за мрежите. Тъй като по данни на Европейската комисия необходимото време за изграждане на преносна инфраструктура в Европа е около 10 г., това означава, че ако мрежовите инвестиции започнат да се развиват едва на напреднал етап на самите проекти, това ще бъде допълнителен фактор за тяхното забавяне. Нещо, което наблюдаваме в сектора на вятърната енергия. И затова именно Европейската комисия насърчава т.нар. изпреварващи инвестиции, основани на обосновани бъдещи потребности, а не само на вече подадени заявления за присъединяване към системния оператор. В този контекст бихме искали да обърнем и внимание на въпроса за критериите, въз основа на които ЕСО ЕАД отчита бъдещите инвестиционни проекти. По искане на оператора в началото на годината БГВЕА предостави информация за около 6 хил. MW развивани проекти от нашите членове, но тази информация не беше отчетена с аргумента, че се включват само проекти с подписани предварителни или окончателни договори. Това за нас поражда въпрос относно добавената стойност на тези предварителни консултации със заинтересованите страни, защото информацията за предварителни и окончателно сключени договори, всъщност ЕСО ЕАД е контрагент по нея, и тя е налична в системния оператор. За нас е по-важно да се отчитат останалите инвестиционни намерения, които са в достатъчна степен на развитие. Не считаме, че липсата на сключен договор автоматично изключва даден проект от дългосрочното планиране и ни прави впечатление, че в Плана се предвиждат инвестиции в конкретна инфраструктура за бъдещи енергийни мощности от други технологии на много ранен

етап на развитие, без да цитирам кои са проектите. За нас е по-важен въпросът, принципният, какви са единните критериите, по които ЕСО включва бъдещи производствени мощности в мрежовото планиране. Дали това са договори за присъединяване, вече сключени предварителни и окончателни, дали са инвестиционни намерения, или национални стратегически цели, заложени в плановете, като ИНПЕК? Считаме, че е необходима прозрачна методология, която да е приложима към всички технологии.

Третият ни въпрос е свързан с конкретните възможности за присъединяване, защото за инвеститорите е важно какъв допълнителен капацитет ще бъде осигурен чрез новите инвестиции. Затова предлагаме Планът да бъде допълнен с количествена оценка на новите възможности за присъединяване, които ще създадат основните мрежови инвестиции. Също така бих искала да обърна и внимание, че в Плана са направени редица категорични заключения от страна на системния оператор относно ограниченията на несистемните генериращи технологии и считаме, че те следва да бъдат прецизирани с оглед на съвременните технологични решения и възможностите, предвидени в Регламент (ЕС) 2016/631, и фактът, че голям част от необходимостта за стабилността на системата функции могат да се осигуряват от новите вятърни паркове.

В заключение, считаме, че е необходим един по-координиран подход между системния оператор и компаниите, които развиват инвестиции в сектора на вятърната енергия, и също така да апелираме за независимо от планираните инвестиции, които се правят в мрежата, пазарните участници да бъдат своевременно информирани какво предстои и доколко те ще бъдат засегнати. Това е с оглед получена информация към БГВЕА от наши членове през последните дни, че планирани реконструкции на мрежата налагат големи ограничения в производствените мощности, които достигат до около 50%, и то за период от около шест месеца. Тези пазарни участници са известени едва 72 часа преди реалното влизане в сила на тези ограничения и не считаме, че, първо, това са планирани дейности и, второ, те не могат да се подготвят, нямат достатъчно време да могат да се подготвят. И на трето място, добре знаете, че електроенергията от тези проекти ВЕИ се продава на дългосрочен принцип, така че те вече са продали своята енергия и сега трябва да търсят възможности как да подходят към тази ситуация. Така че това е нашият апел, просто да има повече прозрачност и предоставяне на предварителна своевременна, информация за бъдещите реконструкции в мрежата.

Пламен Младеновски:

Благодаря, г-жо Кръстева. Ще дам думата на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД в края, след като всички се изкажат. Предполагам ще има допълнителни въпроси както от останалите участници, така и от членовете на Комисията. Така че, за да не превръщаме това обществено обсъждане в дискусия, ще дам накрая думата на представителите на ЕСО ЕАД да отговорят, предполагам имат отговори, на поставените… за мен не бяха три, но доста въпроси от г-жа Кръстева. Заповядайте, г-жо Коцева.

Христина Коцева – упълномощен представител на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД:

Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, уважаеми членове на работната група и колеги, от „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД се запознахме с публикувания Десетгодишен план на ЕСО ЕАД. Благодарим на колегите, че са включили нашите обекти и са ги отразили в Плана. Подкрепяме публикувания доклад и План.

Пламен Младеновски:

Благодаря, г-жо Коцева. Има надграждане от предходни години. Обикновено не сте доволни за невключване. Този път явно комуникацията се е подобрила между електроразпределителните дружества и ЕСО ЕАД, въпреки че се съмнявам, защото очаквам г-н Радев да постави други проблеми. Заповядайте, г-н Радев.

Щерю Радев - упълномощен представител на „Електроразпределение Юг“ ЕАД:

Благодаря, г-н Председател. Уважаеми членове на Комисията, уважаеми членове на работната група, уважаеми колеги, г-н Младеновски правилно предположи, че ние няма да сме толкова доволни като нашите колеги от „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД. Ние с Плана още март месец се запознахме. Поставихме на ЕСО ЕАД подробно писмено становище. В интерес на истината, ни отговориха, като основният акцент в техния отговор беше, че ние нямаме формален план за развитие на електроенергийната мрежа, което безспорно е така, но от друга страна, ние ежегодно разработваме инвестиционни програми, концепции за развитие на мрежата и редовно всички тези данни, технически прогнози, конкретни инвестиционни наши намерения и предложения им се предоставят. Тоест обемът и характерът на тази информация обхващат всички данни, които биха залегнали в един евентуален план за развитие на електроразпределителните мрежи, който доколкото аз съм запознат, рано или късно ще започнем да изготвяме и формално. Но основното ни притеснение е, че развитието на вътрешната българска преносна мрежа, не говоря за интерконекторите, и връзките й с разпределителните мрежи отново не получават необходимата тежест и внимание в Плана. Ние сме го заявявали това и в други обсъждания на Плановете на ЕСО за развитие на мрежата. Предложенията ни действително са включени, но те са просто един списък от обекти с по три думи срещу всяко предложение, като според нас липсва достатъчно сериозна оценка. На ЕСО ЕАД подходът да разглежда развитието на мрежата като сбор от отделни процедури по присъединяване, според нас не е устойчиво. Вместо това следва да има цялостно и координирано развитие на двете мрежи – преносната и разпределителната. Липсата на такова развитие се отразява и в реалността. Тези неща, които ги говорим, не са абстрактни изказвания. В районите около Пловдив, на нашата територия, както и други райони с по-динамично развитие на индустрията, имаме концентрация от нови инвестиции, което значи, че нараства търсенето на нови присъединявания, необходимост от нови мощности, което обаче за съжаление имаме вече сериозен недостиг на капацитет за присъединяване и допреди няколко години това засягаше основно новите производствени мощности, но в последно време, за съжаление, все по-често имаме проблеми с присъединяването на нови обекти за потребление. Според нас това е пряка последица от изоставането, за съжаление, на развитието на преносната инфраструктура в сравнение с потребностите на тези региони, за които говоря, и е логично, че без своевременно да се разшири преносната мрежа, ние каквото и да направим като оператор на разпределителна мрежа, няма как да осигурим необходимия капацитет, защото сме ограничени до едно ниво.

В доклада на работната група, за съжаление, не откриваме някаква критична оценка на Плана на ЕСО ЕАД, нито се разглеждат поставените от нас въпроси. Така че разчитаме на Комисията да ги разгледа по същество. Оценяваме, че все още процедурата не е приключила. Естествено, не очакваме всичко, което предложим, да се приеме автоматично, но все пак е важно за нас да знаем, кое ще бъде направено и кое ще се отложи, за колко време, и това да стане мотивирано. Разбира се, не искаме да … това го повтаряме много пъти, че нито нашата мрежа, нито преносната се развиват самоцелно. Предназначението им е ясно. То трябва да осигурява надеждно електроснабдяване и възможност за присъединяване на нови обекти. Както знаете, в европейската политика напоследък се говори как мрежата е гръбнакът на икономиката,

говори се за масова електрификация на транспорта, на промишлеността и на почти всички сектори на икономиката. И ние като оператор на разпределителна мрежа, пак казвам, доколкото можем инвестираме и развиваме мрежата, но не може да го направим без съдействието на ЕСО ЕАД. В противен случай, ако нямаме ясно сътрудничество и взаимно планиране на развитието на мрежата, рискуваме, за съжаление, тези ограничения на мрежата да се превърнат и в ограничения пред икономическото развитие не само на нашата територия, а и на цяла България.

Това е от нас. Благодаря за вниманието.

Пламен Младеновски:

Благодаря, г-н Радев. Господин Тодоров, имате ли нещо да добавите?

Атанас Тодоров – началник на отдел „Мрежови клиенти и администрация в „Електроразпределение Юг“ ЕАД:

На този етап – не.

Пламен Младеновски:

Благодаря, г-н Тодоров. Напълно подкрепям становището, съгласно което действително електропреносната мрежа не може да се разглежда самостоятелно. Тя е свързана с електроразпределителните мрежи. Това и миналата година го говорихме, и тази година. Не се мисли въобще за увеличеното потребление, за проблемите с присъединяването. Всички знаем за проблемите, които имаше във Варна миналата година с присъединяванията. Тази година виждаме, че в Пловдив има проблем, и то много сериозен проблем, което реално, тук си говорим всяка година, дискутираме едни и същи неща – как ще се развива мрежата, как ще пренасяме, а не си решаваме вътрешните проблеми, които наистина имат отношение както към инвестиционната среда, както към реалната икономика, осигуряваща работни места и т.н., а си говорим едни абстрактни планове по методологията на ENTSO-E. Аз Ви зададох конкретни въпроси с едно писмо, след което отново ми отговорихте формално. Отново пълни … не знам каква дума, но формален отговор получавам, същия, като този. Липсвал, както ЕВН са получили, липсва план за развитие на електроразпределителната мрежа. Действително, Вие по Закон сте задължени да имате такъв план и трябва да го изготвите. Това по никакъв начин не омаловажава това, че не сте си свършили работата, но действително получих в момента същия отговор: Ние не разглеждаме по области, ние гледаме по методологията на ENTSO-E като цяло. И след това има две страници, в които ми обяснявате за присъединяването на нови ВЕИ-та и колко нови ВЕИ-та има, като въпросът е ясно насочен за проблемите с присъединяване на клиенти, на товари в тези две области, където бизнесът алармира вече няколко години, а Вие не предприемате никакви действия. И доколкото съм информиран, единствено спорите с електроразпределителните дружества къде да е построена подстанцията, кой да я построи, един път единият ще я строи, след това другият ще строи… Действително вътрешните проблеми не се решават, а чисто формално се подхожда според мен към този План за развитие на електропреносната мрежа. Да, Вие сте задължени да си спазвате насоките от ENTSO-E, но те са ориентирани към мрежи, които нямат подстанции, които нямат средно напрежение. А Вие не решавате вътрешните проблеми, които за мен са много по-важни от капацитети и т.н., междусистемни свързвания. Действително, важни неща, но в ушите на обикновения потребител те звучат абстрактно и той вижда проблемите, с които се сблъсква всеки ден, ежедневно - и инвеститори, и потребители, и клиенти.

Тук само една вметка да направя към г-жа Кръстева. Действително Европейската комисия насърчава изпреварващи инвестиции. Само че как ги насърчава? Това, че казвам, че насърчавам нещо, то трябва да е подплатено с конкретни финансови

инструменти, планове и т.н. Това за мен са едни голи приказки, които просто бяха записани в този новия Регламент, но по никакъв начин не се вижда насърчение. Няма нито конкретни планове, нито конкретни указания към операторите, абсолютно нищо. Единствено се казва, че се насърчава изпреварващото, но това насърчаване аз го разбирам с конкретни финансови инструменти, насоченост на конкретни програми към операторите именно за изпреварващи инвестиции в областите, в които има потенциал за развитие на определена ВЕИ технология, технология за съхранение, необходимост от инвестиции поради малък капацитет, необходимост от регулиране на напрежението и т.н. Но това са само едни пожелания, които ние виждаме, типично за тези новите регламенти, които по никакъв начин не задължават операторите, било то преносни или разпределителни, да правят такива изпреварващи инвестиции, тъй като те имат достатъчно проблеми така или иначе към момента и инвестиционната програма тя не е неограничен ресурс и по-скоро би се насочила към решаване на съществуващи проблеми, отколкото пред изпреварващи инвестиции, които да не създават такива в бъдеще. Да, много е хубаво това като пожелание, но пак казвам – трудно изпълнимо.

Преди да дам думата на членовете на Комисията, някой от работната група има ли някакъв коментар или забележка?

Боян Паунов – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:

Не, но ще разгледаме всички становища и коментари, и писмени такива.

Пламен Младеновски:

Благодаря, г-н Паунов. Виждам, че г-н Голубарев иска думата. Заповядайте. След това г-н Ерменков.

Благой Голубарев – член на Комисията за енергийно и водно регулиране:

Благодаря, г-н Председател. Аз никога не съм крил моето отношение към разделянето на преноса и разпределението. И ето резултатите дълги години от това неправилно разделение, което е единствено в България, доколкото зная, по този начин. Първо, искам всъщност да поздравя ЕСО ЕАД за това, че Планът, който е изготвен, е изключително професионално направен от преносна гледна точка. Данните, които са дадени…

Пламен Младеновски:

За това няма спор.

Благой Голубарев – член на Комисията за енергийно и водно регулиране:

Няма спор, да, никой не го отрича това, което е направено. Данните, които вътре са публикувани, и прогнозите, които са направени, предполагам от всякакви анализатори ще бъдат цитирани по-нататък, и то безкритично. Но абсолютно съм съгласен с проблема, който си остава за вътрешния пазар. Именно границата с разпределителните дружества, проблемът вече така се задълбочава, че в някои случаи можем да говорим за реална опасност от прекъсване на електроснабдяването и апелирам да бъде диалогът много по-продуктивен между ЕСО ЕАД и разпределителните дружества. Само за сведение, ето, в т. 6.9 от Плана е дадено това, което е връзката с разпределителните дружества, и там много подробно е описано липсата на план, който електразпределителните дружества трябва да направят, което не ги извинява и тях. Те трябва да си свършат и тяхната работа. Но наистина, ако гледаме т. 6, която е изцяло за новите инвестиции, които трябва да се направят, навсякъде е обърнато внимание, но специално за разпределителните дружества личи едно отношение, че те не са си свършили работата. Специално това е подчертано. Отделно,

по-нататък са дадени и проблеми, много точно разписани и поставени, но тук няма нужда само от проблеми. Трябва да имаме и някакво предложение за решаването на тези проблеми. Единствено поставянето им не ни дава основание да бъдем спокойни, защото някой поставя проблеми. Трябва да се дадат и решения, а пък колко ще струват, колко са изпълними, това е вече друг въпрос. Ще дам един пример - как на някои места, където токовете на късо съединение или земните токова са увеличени, и ние затова няма да присъединяваме нищо. Това не е решение. Трябва в края на краищата да имаме някаква насока, която капацитет ЕСО ЕАД има, и трябва вече да бъде насочен в правилната посока. Това е с много повърхностно моето виждане. Абсолютно съм съгласен с констатацията, която дадохме за вътрешния пазар, че трябва вече да се обръща много по-сериозно внимание.

Пламен Младеновски:
Благодаря, г-н Голубарев. Заповядайте г-н Ерменков

Таско Ерменков – член на Комисията за енергийно и водно регулиране:
Аз само да довърша темата и после и аз имам един въпрос. Преносът и развитието на преноса не е самоцел – толкова и толкова електроенергия ще пренесем за такова и такова време. Идеята е тази енергия да стигне до потребителя. А за да достигне до потребителя, трябва да има абсолютна взаимовръзка между ЕСО ЕАД и разпределителите дружества. Аз напълно не мога да разбера защо ЕР Юг продължава да не правят планове, което им е задължение, и дават основание на ЕСО ЕАД формално да им отказва техните искания. И ми се струва, че трябва все пак да си вземат бележка от това нещо. Това не оправдава ЕСО ЕАД за нещата, които не са свършили и не са приели, но все пак формалната страна се стои формална. Намерения, идеи и т.н. – в насипно състояние. Това не е систематизирано, не е подходено във времето, не е подредено и дава основание на ЕСО ЕАД да не го приема. Казвам – формално. И тук съм напълно съгласен с председателя, който каза, че в основни линии това е и формално отношение по принцип, което не трябва да бъде така. Работата на ЕСО ЕАД трябва да бъде насочена към удовлетворяване на вътрешните потребности. Те са електроенергиен системен оператор на България, а не електроенергиен системен оператор между отделни региони в Европа. Това е, което исках да кажа по тази тема. Имам въпроси…

Пламен Младеновски:
Извинявайте, че Ви прекъсван, г-н Ерменков. Заради формалности и формално кой си е свършил работата, формално кой и какви указания и наредби е приел, в Испания бяхме свидетели преди една година какво стана в мрежата.

Таско Ерменков – член на Комисията за енергийно и водно регулиране:
Да. Видяхме какво стана и затова правя тази забележка. Имам два въпроса аз. В прогнозата за това, какви мощности ще бъдат изградени до 2035 г., заедно със съществуващите, давате 1 463 MW вятърни централи, през 2035 г., които през 2035 г. ще произведат 8 млн. MWh електроенергия. На практика чисто математически като го погледна, прави 5 468 часа годишна работа на пълна мощност. Някак си ми се струва… не знам, може би има някакви нови технологии във вятърните централи, които да постигнат такива резултати, но ми се струва така малко… не много… чисто математически го казвам. Второто пък е обратното. При 13 463 MW инсталирани фотоволтаични мощности, те ще произведат 11 902 хил. MWh, което прави 884 часа работа годишно. Не съм убеден, че ще бъдат щастливи фотоволтаиците, ако чуят това нещо. Това исках да попитам. Аз ли не го доразбирам, някаква грешка ли има, защо са се получили тези числа? Благодаря.

Пламен Младеновски:

Благодаря, г-н Ерменков. Ще дам думата на г-н Чавдаров. Заповядайте, г-н Чавдаров, да отговорите на поставените въпроси.

Николай Чавдаров – ръководител на отдел „Енергийни режими“ в ЦДУ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Здравейте на всички. Уважаеми колеги, уважаеми г-н Председател, уважаеми комисари, благодаря за дадената ми възможност да отговарям и за Вашите мнения по Плана. Относно въпросите на г-н Ерменков, само да вметна, таблица 3.2 показва новите мощности, които следва да се присъединят. Това не са окончателните мощности към 2035 г. Окончателните мощности към 2035 г. са дадени в таблица 3.3 и са на база на ИНПЕК. И тогава тези цитирани от Вас часове на пълна използваемост стават малко по-различни и малко по-действителни. Ако трябва да съм честен, да, може би не е напълно добре дадена информацията в Плана. Взимаме си забележка и следващото издание ще бъде направено по-прегледно, за да се знае какви са окончателните мощности предвидени към 2035 г., кое е по договори, кое е спрямо ИНПЕК и т.н.

Пламен Младеновски:

Това за соларите има някакъв смисъл, но за вятъра няма как да…

Николай Чавдаров – ръководител на отдел „Енергийни режими“ в ЦДУ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Да, за вятъра, да, така е.

Мария Кръстева – оперативен директор на Българска ветроенергийна асоциация:

Те отчитат по ИНПЕК цели, явно, които са доста по-различни от заложените в на ЕСО ЕАД Плана.

Николай Чавдаров – ръководител на отдел „Енергийни режими“ в ЦДУ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Даже, ако трябва да сме честни, в Плана сме записали, че сме направили анализ на тренда на развитие на отделните видове мощности и понеже така или иначе вятърните мощности изостават като цяло от развитието на другите ВЕИ-та, сме коригирали даже прогнозите си спрямо ИНПЕК. Тоест малко по-намалена мощност сме взели за вятърни мощности, отколкото в ИНПЕК е предвидено.

Мария Кръстева – оперативен директор на Българска ветроенергийна асоциация:

Три пъти.

Николай Чавдаров – ръководител на отдел „Енергийни режими“ в ЦДУ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Не е три пъти, да не спорим колко са.

Пламен Младеновски:

Добре. На останалите поставени въпроси някой иска ли да вземе отношение? Заповядайте, г-н Стоянов.

Иван Стоянов – заместник - директор ЦДУ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Благодаря. Да започнем отзад напред. Много е важна координацията с електроразпределителните дружества. Ние всички сме наясно. Тъй като стана въпрос за електроразпределителното дружество ЕВН в Южна България, само кратка ретроспекция да направим. Тъй като ние също сме… всяка година се подготвяме за Плана, и в момента правим анализ за това, което тези предизвикателства, които в момента имаме с присъединяването на батерийни мощности, те са в пъти, да кажем. Но специално с разпределителните дружества районът на Пловдив е изключително важен, защото е много гъсто населен. И само да вметна – имаше връзки по средно напрежение между градовете. Само пример ще дам. Тракия е икономическа зона. Това е между Пловдив и Асеновград. Имаше връзки между Пловдив и Асеновград на 20 kV, в които беше възможно да се резервира, така че в годините те отпаднаха. В същата част на града между... Северната част също е много актуална в момента - във Филипово, между Филипово и уредбата на ТЕЦ Пловдив. Тя е кабелирана, но не може да се резервират взаимно. Естествено, товарите са се повишили. Както и в района между Любимец и Харманли. Навремето ние направихме реконструкция успешна на подстанция Харманли в момента, но имаше възможност Любимец и Харманли взаимно да се резервират. По средно напрежение. Така или иначе ние работим съвместно и имаме предизвикателства, които касаят и двете – и преносно, и разпределителното дружества. Съответно, както и в другите части на страната, естествено. Все пак да взема отношение по това, което се налага във връзка с реконструкциите – да се ограничава някъде частично производството. Това е предимно по временна схема. Тъй като в тези райони на Ямбол, Сливен има изключително концентрирано производство от ФЕЦ, в момента ние изпълняваме някои реконструкции, които са задължителни, за да може да се увеличи преносната способност на мрежата. По отношение на вятъра, наистина очакваме предизвикателства също за офшорния вятър. Имаме някаква насока и подготовка да се присъединяват, така че това всичко предстои. Но тъй като имаме строга финансова рамка, която всяка година пред регулатора защитаваме, се придържаме стриктно от финансова гледна точка.

Пламен Младеновски:

Благодаря, г-н Стоянов. Аз не мисля, че финансовата рамка е проблем, тъй като така или иначе, поне в последните 10 г. КЕВР не е коригирала планираните от оператора инвестиции. По отношение на въпросите, по-скоро бяха към потребителите, а не за батериите. Ясно е, че с батериите има проблеми. Говорим за присъединяването на новите потребители и нуждите от изграждането на нова подстанция в Пловдив. Много добре знаем как се разви Тракия икономическа зона. Именно разпределителното дружество си построи подстанция и това даде възможност за този тласък и за това бурно развитие на бизнеса там. Така че да се надяваме, че с увеличените мощности и съществуващи потребители, които се нуждаят от тях, и с предполагаемата по-голяма икономическа активност в региона, няма да доведе до блокаж на разпределителната мрежа и за съществено забавяне на важни икономически проекти. Заповядайте, г-н Чавдаров, искахте нещо да кажете.

Николай Чавдаров – ръководител на отдел „Енергийни режими“ в ЦДУ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

По отношение на въпроса на г-жа М. Кръстева. Да спомена само, когато ЕСО ЕАД изготвя окончателните прогнози за развитието на дадените технологии, се взима предвид окончателните и предварителни договори, сключени както от ЕСО ЕАД, така и от електроразпределителните дружества, за които ние всяка година изпращаме писма до тях с искане на мощности, предвидени за присъединяване, както и отчитането на стратегически документи, като ИНПЕК, след което се прави анализ и се взимат трендовете на развитие. Както и споменах, не се взима точно дадена сума, ръководим

се от ИНПЕК, разбира се, но като крайно число се преценява дали действително дадените трендове на развитие и от ЕРП-та, и по ИНПЕК, може да се постигнат.

Пламен Младеновски:

Благодаря, г-н Чавдаров. Действително трябва да се подкрепя развитието на възобновяемата енергия там. Това е и големият смисъл на развитие. Но това, че не се решават локалните проблеми, не значи, че не трябва да се работи и за развитието на възобновяемата енергия. Тук моята забележка по-скоро беше, че има действително някои нереалистични прогнози и някои нереалистични цели, и то поставени на ниво Европа. Една от тях е, както казах, насърчение на изпреварващи инвестиции. Как точно се насърчават - не става ясно. Заповядайте, г-н Захов, искахте думата

Венцислав Захов – ръководител на отдел „Електрически режими“ в ЦДУ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Уважаеми колеги, аз исках само да допълня г-н Стоянов. Проблеми в района на Пловдив има големи. Ние ги знаем. С ЕВН аз мисля, че имаме много добра кореспонденция и колегите да кажат има ли някакво заявление, подадено към нас, на което ние да не сме отговорили. Аз мисля, че няма. Ако има, ще се коригираме. Имаме огромни проблеми с доставката на оборудване. Обществените поръчки са много трудни за провеждане Много бавно. Поръчваме нови трансформатори. Явява се един кандидат, анулира се обществената поръчка и т.н. Имаме проблеми с реактори, с регулиране на напрежения. С по 3 и повече години се чака за … дори и да е успешна обществената поръчка, за доставка на някакво оборудване. Това е много голям проблем. Имаме проблем със земята. Осигуряване на земя за нови подстанции. Примерно, сега в момента районът на София е силно застрашена, ако ТЕЦ Бобов дол спре, защото пръстен 220 се храни само от една връзка 422. От друга страна има Бобов дол. Пета, шеста година не можем да намерим земя за разширение за сваляне на уредба 400, за да може да по диагонал да осигурим пръстен София. Аналогично е в района на Пловдив. Трябва да има в района на Раковски нова подстанция. Не можем да намерим земя. Никой не иска да даде. Не можем да се оправим там. Има проблеми и с летището. Заради самолетите не можем да се изгражда и развие там мрежата. Така е и в района на Асеновград, говоря за Пловдив. Същият проблем с летището. Има там изисквания, които не може да ги прескочим. Тоест всички проблеми, които ги споменаха колегите, ние ги знаем. Държим връзка и аз мисля, че няма заявление, което те да са подали, и ние да не сме отговорили. Ако има такова, ще се коригираме. Но в Плана няма как подробно да посочим всичко, а и не знам другите хора, които четат Плана, дали това ще носи полза. Освен това, към КЕВР, Вие имате едни таблици екселски, част от таблици, които другите колеги не ги виждат. То е умишлено така. Вие ги имате, защото от преди имаме опит, че се опорочават обществени поръчки, когато стават общодостъпни. Тоест Вие имате на практика всички електропроводи и подстанции, които е предвидено да се реконструират за следващите години. Тази информация имате само Вие.

Ако имате още въпроси, ще отговоря.

Пламен Младеновски:

Благодаря, г-н Захов. Действително, запознати сме с проблемите, които стоят пред Вас, но ние виждаме, поне според това, което постъпва като информация в КЕВР, и електроразпределителните дружества, и те се опитват да помагат, намират земя, Вие не сте съгласни. Така че е необходим според мен по-конструктивен диалог и компромиси взаимни и от двете страни. Вие мате ли да добавите нещо, г-н Тодоров?

Атанас Тодоров – началник на отдел „Мрежови клиенти и администрация

в „Електроразпределение Юг“ ЕАД:

Специално за региона на гр. Пловдив, поне за едната предложена от нас подстанция, за която в момента сме в процедура за проучване условията за присъединяване пред ЕСО ЕАД, ние сме предложили поземлен имот, който бе отхвърлен от системния оператор. Подобна е ситуацията и в гр. Бургас. Там също сме предложили поземлен имот, като там към отказа имаше едно кратко становище, че той не е с необходимите размери, за да може да се събере вътре подстанция с конфигурацията, определена от ЕСО ЕАД. И тук е един друг проблем, който се наблюдава. Той не е обаче с толкова пряко отношение към Десетгодишния план, но предизвиква предизвикателства пред нас и ние в момента търсим решение с ЕСО ЕАД, но още не сме го намерили. Това, че тези подстанции обикновено са с изключително голяма и тежка конфигурация в сравнение с нашите искания за проучване. От нас едновременно се очаква ние да ги заплатим в цялост, което според нас не е изцяло коректно. Коректно би било да заплатим за конфигурацията, която е минимално необходима такава за заявените от нас мощности и изводи. И от друга гледна точка, води до ето тези проблеми, че подстанцията явно ЕСО ЕАД (по различни причини, техни анализи или друго) желае да е по-голяма. Нейните размери пък стават неподходящи за нашите имоти. Намирането на имот също се превръща в предизвикателство, защото ние нямаме дадени параметри. Примерно, необходимо ни е имот с тази площ, в такова и такова съотношение, за да започнем да търсим имот. Всъщност има и много други дребни привидно проблеми, които обаче се превръщат в големи предизвикателства. Това е прехвърлянето върху електроразпределителното дружество не само закупуването на подобни имоти, ами и на проектиране. Впоследствие в определени случаи това не е еднакво за всеки документ, който получаваме, различава се, но в определени случаи се предвижда на нас да бъде възложено изграждане на някои елементи. А истината е, че ние нямаме в настоящия момент този опит и ноу-хау. Имали сме го, правили сме подстанции, но просто в последните години устойчивата практика беше, че на нас не ни се дава тази възможност. Ние нямаме и действащи обществени поръчки за тази цел. Ние, ако трябва да реконструираме един електропровод или дори да изправим два стълба, трябва да направим специално за това чисто нови технически спецификации, които да са по спецификации на ЕСО ЕАД. Трябва да пускаме обществени поръчки и ние ще сме много крайно по-неефективни от ЕСО ЕАД, които работят с много по-големи количества от тези поръчки, и при тях би имало много по-добра конкуренция и т.н, и т.н. Това са конкретни процедури за присъединяване. Това, което не виждаме, ако искаме да правим по-голяма подстанция, какво ще е участието на ЕСО ЕАД. Липсва ни в момента един добър диалог. Диалог има, но ни се иска да го подобрим, да работим по-конструктивно, защото в момента сме в патова ситуация.

Пламен Младеновски:

Благодаря, г-н Тодоров. Запознат съм с проблема. Той не е по същество по обсъждания в момента Десетгодишен план. Той би трябвало да е обект на една допълнителна среща между електроразпределителните дружества и Електроенергийния системен оператор тук, в Комисията, на който действително да се постигне едно съгласие как да се работи оттук занапред, тъй като на всички е ясно, че и ЕСО ЕАД са прави, и Вие сте прави, специално за това кой да изгражда. И двете страни имат аргументи, но смяната на правилата „по средата на мача“ предизвиква доста затруднения и в двете страни. Така че, все пак ако има някакво разбирателство, дори оформено в нормативен документ – кой, кога, какво би следвало да прави, смятам, че когато има ред, тогава няма да има толкова недоволни. Но, това пак казвам, е обект на допълнителна среда, която би следвало да се проведе в Комисията. Ще получите покани за подобна среща и не е обект на днешното обществено обсъждане.

Някой има ли да добави нещо? Ако няма, насрочвам закрито заседание за окончателно приемане на Плана за 11.11.2026 г. Определям 14-дневен срок за представяне на становищата и закривам това обществено обсъждане.

Приложение:

1. Пълномощно на Щерю Радев от Здравко Братоев – заместник-председател на Съвета на директорите и Стойчо Вълчев – изпълнителен член на Съвета на директорите на „Електроразпределение Юг“ ЕАД (копие).

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

X

Александра Богословска - член на КЕВР

X

Благой Голубарев - член на КЕВР

X

Димитър Кочков - член на КЕВР

X

Таско Ерменков - член на КЕВР

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

X

Пламен Младеновски - председател на КЕВР

X

Росица Тоткова - главен секретар на КЕВР

Протоколирал:

X

Антоанета Фикова - главен експерт, АИО, дирекция "Обща администрация"